

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, jutranje izdanje opoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilagami ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gld. 6:60
pol leta 6 „ 50 „ 3:30
četrť leta 3 „ 40 „ 1:70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“. A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1:60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solaki ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje.)

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Kje si iščejo pravice.

Ko g. Andrej Gabršček ni mogel drugače nego da se je zatekel k tožbi proti „Gorici“ radi častikraja, katero so naperjali proti njemu opetovano, niso imeli naši klerikalci toliko narodne časti v sebi, da bi bili dopustili, da se vsa reč izvrši pred slovenskimi porotniki, marveč poskrbeli so si porotno klop, sestavljeno po večini iz Lahov. Poskrbeli so, da so dobili laskega odvetnika, kateri jim je priredil tako porotno klop, in je ob enem varoval ono smešno načelo, da v Gorici je le italijansčina sodni jezik. Tako izjavo je dal od sebe zastopnik „Gorice“, ki hoče biti naroden list!

S tem so klerikalci pokazali, da njim ni mar za to, da se slovenske tožbe vrše pred čisto slovensko poroto, katero smo za take slučaje izposlovali le z velikim večletnim trudom prav mi „Sočani“, s tem torej so se pokazali skrajno malomarne v borbi za pravico in veljavo našega jezika v sodni dvorani, in poleg tega seveda so se nadejali, da Gabršček zgubi tožbo pred laskimi porotniki gotovo, ker stvari ne bi umeli tako, kakor je neobhodno potrebno, in bi morda politično naziranje Lahov uplivalo na razsodbo tako, da bi bila „Gorica“ oproščena, in vsled tega Gabršček nekako obsojen.

Računili so pač na dejstvo, da je „Soča“ pri Lahih opovržen list, zlasti od bojkota l. 1897., in pa na dejstvo, da je bil Gabršček med Lahi tako sovražena oseba, da so se pred par leti podpisali na vlado prošnjo — bilo je baje nad 6000 podpisov, kakor je povedala „Sentinella“ — da ga iztirja iz Gorice. — Zastopnik „Gorice“ je tudi hotel fino izkoristiti to sovraštvo do „Soče“ in Gabrščeka ter je z milim glasom klical laskim porotnikom v spomin one hude noči brez spanja, katere je vzročal bojkot laskih trgovcev od strani „Soče“ in njene stranke. — Tudi tako bolno stran na laški strani je hotela „Gorica“ izkoristiti proti — Slovincu Gabrščeku!!

Čudom so gledali razni rodoljubi, kako se je pralo slovensko perilo pred laskimi porotniki in zgrajali so se nad našimi klerikalci, ki so si poiskali Lahe pač edino le s tem namenom, da pred njimi postavijo Gabrščeka v tako luč, v kakršni bi ga radi videli pred širnim občinstvom, da bi mogli

potem v vsaki številki svojega lista ponavljati: Eto nas, resnico smo pisali o Gabrščku, oproščen je bil naš list, obsojen pa Gabršček.

Ta ponižna želja klerikalcev pa se, kakor znano, ni izpolnila, ker zmagala je pravica, in „Gorica“ je bila obsojena. Dejstvo pa, da so slovenski klerikalci na Goriškem iskali zavetja pred laskimi porotniki, ostane gledé na naše razmere zapisano s temnimi črkami v naši politični zgodovini.

Tako je bilo na Goriškem, kako pa bo na Štajerskem? Dr. Ivan Šustersič, ta razdirajoči duh Slovenstva, je vložil proti celjski „Domovini“ tožbo radi razžaljenja časti. „Domovina“ mu je bila povedala nekaj bridkih, ali le v milejši obliki in le take, katere smo čitali že zdavnaj v „Slovenskem Narodu“. Takoj ko je čital dr. Šustersič v „Domovini“ očitjanje gledé na „fremdes Gebiet“, da njegovo sedanje nastopanje je le hlimba, se je čutil užaljenega, in hitro je tožil „Domovino“ radi razžaljenja časti.

Stvar pride pred porotnike, kateri so v Celju po večini vedno Nemci. Tako se bo pralo slovensko perilo v Celju pred Nemci. „Slov. Naroda“ radi takih očitjanj ni hotel tožiti „slovenski sv. Duh“, menda le za to ne, ker bi se obravnavala, umevno, vršila pred slovensko poroto v Ljubljani, sedaj pa, ko ima priliko stopiti pred nemške porotnike, pa je hitro vložil tožbo.

Že to samo na sebi dá premnogo misliti, ali kaj šele, ako se človek podrobneje uživi v te reči. — Šustersičev „fremdes Gebiet“ bo laskavo zvenel na ušesa celjskih Nemcev, kakor je zvenelo čudno politiško nadahnjeno besedjenje dr. Luzzatta v Gorici proti g. Gabrščku na ušesa Lahov v sodni dvorani v Gorici. Pri nas je skoncala obravnavo pošteno, kdo ve pa, kako skoncá v Celju. „Domovina“ je bila zadnji čas kar po vrsti obsojena pred nemškimi porotniki, in kako bo sedaj? Isto stremljenje klerikalcev vidimo v Celju kakor je bilo v Gorici. Pri nas so se zatekli, kakor rečeno, naši klerikalci k laški poroti in laskemu odvetniku, v nadi, da bo njihov list oproščen, Gabršček pa bo stal v taki luči, v kakršni ga hočejo predstavljati svetu. V Celju pa je tako: dr. Šustersič se je zatekel k nemškimi porotnikom, da potlači slovenski list „Domovino“, kateri je obsojen pri Nemcih, da bi bil tako

obmejni list kaznovan za očitjanja dr. Šustersič, kateri bi potem rekal: Glejte, jaz sem nedolžen. „Domovina“ je bila obsojena radi tistih očitjanj, obsojeni pa so s tem tudi tisti domači listi, ki so ga obsipali doma v Ljubljani s takimi in sličnimi očitjanji, katere smatra on za razžaljiva, ali le pred nemškimi porotniki, da svojega političnega nasprotnika tako lože in bolj gotovo spravi v kazen. Dr. Šustersič pričakuje prav gotovo obsodbe „Domovine“, in kdo ve, kaka pota se ubere privatno, da bi uplival na tak izid obravnave, kakoršen si on želi. Klerikalci to znajo in so brezobrazni! Tu treba konstatovati, da pri obravnavi proti „Gorici“ je tičal v vseh odmorih neprestano okoli sodnikov!! Mogočen in domisljaj je dovolj, saj je zadnjič celo brzojavno zahteval disciplinarnega postopanja proti sodniku Vidicu v Kamniku, menda le zato, ker je oprostil liberalnega župana Svetlina, katerega je tožil dr. Šustersič — radi nekih očitjanj gledé na slavnoznano zindro! Kdo ve, kaj bo zahteval v Celju? — Stavimo, da bi bil pripravljen i na gotove koncesije, da bi le potlačil „Domovino“, kakor je v Gorici don Gredolčič — ta prvak klerikalcev! — narekoval celo laske zapisnike, da bi se le ne pokazal preveč radikalnega Slovence (pa bomo to zahtevali od prostih kmetičev, da bodo oni pijonirji za slovensko uradovanje!)

Stojimo prav pred važno obravnavo, katere pokaže, kakor čujemo s Štajerskega, dr. Šustersiča vsekakor v pravi luči, če tudi skoncá tako ali tako. Zato gleda ves slovenski svet radovedno na to obravnavo, ker na isti se utegne odkriti v vsej nagoti vsa klerikalna hudobija in tisto proslulo klerikalno brezdomovinstvo! V kraju, ki je za Šustersiča „fremdes Gebiet“, ga utegnejo postaviti tako trdo na klerikalni „heimatliches Gebiet“, da mu preide edenkrat za vselej veselje hoditi med svet s takimi tožbami. Tako lahko skoncá ta obravnavo za slovenski svet, in se ugodnejše za nas, ako bomo videli na tisti obravnavi zvezo dr. Šustersiča z Nemci proti slovenskemu listu „Domovini“!

Državni prispevki za ceste na Goriškem.

Državni proračun, predložen pred dnevi poslanski zbornici, obsega tudi te prispevke za naše ceste:

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

Oglaš in poslanice

se računijo po pet-črtah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnina in oglaš je plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovensko knjižnico“, katere izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsoletno 1 gld. 80 kr. — Oglaš v „Slov. knjižnici“ se računijo po 20 kr. pet-črtah.

1. Za preložitev skladiščne ceste od Nabrežine do Št. Polaja (proti Komnu, da se ogne železniškemu tiru, ki čisto dolgo časa ustavlja voznike pred zavoro) . K 6400

2. Poprava državne ceste pri Morskem (Kanal) od kilom. 77.570 do 78.120 prvi obrok K 10.000

3. Prispevek za cesto ob Lijaku pri Šempasu — 3. obrok K 2000
V lanskem proračunu je bilo dovoljenih K 16.000, ki pa niso se porabljene.

4. Državni prispevek za znano cesto iz Brd ob Idriji v kanalskem okraju — 8. obrok K 30.000.

Enak znesek je bil dovoljen že za leto 1900., a v letu 1899. prvi obrok 20.000 K, pa seveda nista se porabljena. (Država je povišala prispevek po predlogu dr. Tuma od 60 na 80 %, a deželni zbor je dovolil 10 %; občinam ostane torej le 10 %. Ali jih zloži? Ako jih ne bodo hotele, bo seveda zopet dr. Tuma kriv, ali ne, vi klerikalni posteljnjaki!)

5. Za most čez Sočo pri Barki — 4. obrok K 170.000.

Lani je bilo dovoljenih 140.000 in leta 1899. tudi 140.000 K, v letu 1898. pa 20.000 K skupno doslej torej že 470.000 K. Ta most zveže Gorico bolj s Furlanijo, po njem pojde parni tramvaj, zato so se Lahi jako potezali zanj. Prihoriili so si ga pod Badenijem, naša poslanca don Gredolčič in Coronini sta dobila pa — obljube o slov. šoli v Gorici, katere se danes nimamo. — Vendar bo ta most služil tudi malemu delu spodnjih Brd!

6. Prispevek za dograditev skladiščne ceste v kobarškem okraju od Staregasela do Breginja in dalje do Logov, — dalje za utrditve skladiščne ceste od kobarškega mosta ob levem bregu Soče, ter za popravke baške ceste med Grahovim in Hudojužno K 10.000.

Enak znesek je bil dovoljen lani, pa tudi leta 1899. in 1898., a tudi ta denar se ni porabil! Denarja torej dovolj (40.000 K!), ali zakaj se ne dela?!

7. Prispevek za branisko cesto — 4. obrok K 20.000

S to svoto bo zopet lep korak naprej, ako se dobro uporabijo. Očka Pavlica že znajo! Kaj ne?! V letu 1899. dovoljenih 20.000 K niso se porabili! Zakaj ne?

— 73 —

Quo vadis?

Roman.

Poljski spisal Henrik Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Dalje.)

Ligija se je zgrudila na kolena in obupno objela z obema rokama Petrove noge ter, skrišši svojo izmučeno glavo v gube njegovega plašča, vstrajala tako dlje časa, ne rekši niti besedice.

Peter pa reče:

„Mir vajinima dušama!“

Zagledavši pa deklico pri svojih nogah, vpraša, kaj se je zgodilo. Krispin mu jame takoj pripovedovati vse, kar mu je priznala Ligija; njeno pregrešno ljubezen, njen namen, da hoče zbežati iz Mirijaminine hiše ter svojo žalost, da se je duša, katero je hotel žrtvovati Kristusu čisto kakor solzo, omadeževala s pozemelskimi občutki ter se zaljubila v pristaša vseh zločinov, katere je imel na vesti paganski svet, in kateri vpili po maščevanju božjem.

Ligija je čimdalje močnejše objemala apostolove noge, kakor bi pri njem iskala zavetja in vsaj nekoliko sočutja.

Apostol, poslušavši vse do konca, se je sklonil ter položil svojo na njeno glavo, na kar je pogledal starega duhovnika ter dejal:

„Krispin, mar nisi slišal, da je naš ljubljani Učenik bil v Kani na ženitovanju in da je blagoslovil ljubezen med možem in ženo?“

Krispinu omahneta roki. Začudeno pogleda govornika ter ne more spregovoriti ni besedice.

Apostol, pomolčavši za trenutek, ga vpraša znovi: „Krispin, ali si mar misliš, da bi se Kristus, ki je dovolil Mariji Magdaleni počivati pri njegovih nogah in kateri je odpustil očitni grešnici, odvrnil od tega deteta, čistega tako, kakor je čista lilija na polju?“

Ligija se jokaje še bolj stisne k Petrovim nogam, ker je spoznala, da ni iskala pri njem zama tolažbe. Toda apostol dvigne njeno objokano lice ter jej reče:

„Dokler oči onega, katerega ljubiš, ne zagledajo luči resnice, dotlej se ga ogibaj, da te ne zapelje v greh, pač pa moli zanj ter vedi, da nisi ti kriva, da ga ljubiš. To pa, da hočeš sama ubežati skušnjavi, bode ti le prištetu v zaslugo. Ne muči se, ne jokaj, kajti pravim ti, da te milost našega Odrešenika ni zapustila, da bodo uslišane tvoje molitve in da po žalosti pridejo dnevi veselja.“

Po teh besedah položi obe roki na njene lase ter, dvignivši oči, jo blagoslovi. Z lica mu je sijala nadzemjska dobrota.

Osramočen Krispin se jame pokorno opravičevati: „Pregrešil sem se proti usmiljenju,“ pravi, „toda mislim si, da je, odprši srce pozemelski ljubezni, zatajila Kristusa.“

A Peter mu odgovori:

„Jaz sem ga trikrat zatajil, a vendar mi je odpustil ter mi zapovedal, pasti Njegove ovce.“

„A zato,“ nadaljuje Krispin, „ker Vinicij je Augustijanec.“

„Kristus je premagal še trša srca,“ odvrne Peter. Pavel iz Tarse, ki je doslej molčal, položi sedaj roko na srce ter reče:

„Jaz sem proganjali in smrti izročeval služabnike Kristusove. V času kamenovanja Štefana sem čuval obleko onih, ki so ga kamenjali. Jaz sem hotel ugonobiti resnico na vsej zemlji, kjer prebivajo ljudje, a vendar me je Gospod izbral, da naj jo oglašam po vsej zemlji. In oznanjeval sem jo po Judeji, v Grški, na otokih in v tem brezbožnem mestu, ko sem prvič bival tukaj kot jetnik. A sedaj, ko me je poklical Peter, moj poglavar, sem dospel v to hišo, da pripognem h Kristusovim nogam to poročeno glavo ter da zasejem seme vere v ta kamenita tla, da obrodi obilen sad.“

Po teh besedah vstane. Krispinu se je zdelo, da je ta majhen, sključen človek izpovedal o sebi to, kar je bil v resnici, namreč velikan, ki do temelja razruši svet ter nadvlada ljudi in zemljo.

VI.

Petronij Viniciju:

„Bodi usmiljen, predragi, ter ne posnemaj v svojih pismih ni Lacedemonca, niti Julija Cezarja. Ko bi vsaj tako kakor on mogel napisati: veni, vidi, vici! še bi razumel ta lakonizem. Toda tvoje pismo znači: veni, vidi, fugi“. Ker pa je to poslednje povsem nasprotno tvoji naravi, ker si konečno doživel nadnaravne dogodke, za to potrebuje tvoje pismo pojasnila. Očem nistem verjel, ko sem čital, da je oni Lig tako lahko zadavil Krotona, kakor kaledonski pes zadavi volka v hibernijskem klancu. Ta človek je vreden toliko zlata, kolikor sam tehta, ter je odvisno zgolj od njega samega, če hoče nemara postati ljubljeneč cesarjev. Ko se vrnem v mesto, moram se z njim bliže seznaniti.“

*) Prišel sem, videl ter zbežal.

8. Za preložitev državne ceste od Kobariada proti Trnovemu, od kilom. 110:8 do 115:2 — 5. obrok K 60.000

Lani je bilo dovoljenih 40.000 K, leta 1899. tudi 40.000 K, torej doslej vsega neporabljenega denarja 140.000 K. — To cesto izdeluje znani podjetnik g. Lončarič; letos bo dogotovljen šele prvi del! Vsa cesta pa bo izdelana šele v več letih! — Avstrijski polž se imenitno sponaša tudi tukaj, namesto da bi tako delo izgotovili zaporedoma, ker bi bilo za vse boljše!

9. Poprava državne ceste od Ušnika na koroski cesti čez Sv. Lucijo in Želin po Idrijski dolini do Zgornje Idrije na Kranjskem — 9. obrok K 20.000

Lani je bil dovoljen enak znesek, pa tudi za leto 1899., torej ne se porabljenega denarja — 60.000 K.

10. Prispevek za dograditev baskke ceste od Hudejužne čez Podbrdo do kranjske meje 12. obrok K 60.000

Lani je bilo dovoljenih 36.000 K in enako v letu 1899., torej je tu denarja za porabo 132.000 K. — Koliko potrebnega dela in zasluska, pa nič ne gre od rok!

11. Prispevek iz l. 1900. za most čez Idrijo pri Dolenjah K 4000.

12. Enako prispevek iz l. 1900. za most pri Mirniku — 2. obrok K 4000.

13. Prispevek iz l. 1900. za most čez Sutico na cesti od Škofjega v Bazovico na Krasu — 2. obrok K 8000.

14. Prispevek iz l. 1900. za cesto ob levem bregu Soče od Kanala do Vogerščka — 5. obrok K 20.000.

Za isto cesto je bilo dovoljeno: l. 1897., 1898. in 1899. po 20.000 K, kar ni se porabljeno.

15. Prispevek iz l. 1900. za skladovno cesto od Soče do Baumbachove koče v Trenti — 5. obrok K 6000.

To je pač lepa svota denarja, ki čaka, da ga porabijo v korist našega prebivalstva. Vzrok pa, da vsa dela tako strašno zaostajajo, je v glavnem ta, ker v deželi nimamo dovolj tehniških moči, t. j. inženirjev. Domaćih sinov ni, da bi se iz ljubezni posvetili domači deželi, tujci pa dobivajo drugod boljše in lažje službe! — O tem se je pač že mnogo pisalo! In bo treba še!

Gori smo povedali, koliko svot je neporabljenih se iz prejšnjih let; letošnja predloga finančnega zakona jih hoče obvarovati zastaranja in jih zopet podaljšuje. — Poleg gori naštetih svot so pa še te-le:

1. Za občinske ceste občine Ročinj in za cesto na Kambresko K 10.000.

2. Za cesto Rihemberg-Komen K 8000.

3. Za most čez sotesko Tominske in dalje za cesto do Čadraga K 8000.

Toliko naj zadošča za danes o vladni predlogi finančnega zakona za l. 1901. Denarja je dovolj, naj bi se le kmalu tudi porabil! — Zdaj bi radi videli edino se to, da bi „Gorica“ in „Prim. List“ rekla: „glejte, kaj vse nam je pridobil vitez Gredolčič!“ To bi bilo poleg vse resnosti stvari in postnega časa nekaj — za pust!

Dopisi.

Iz Brd, koncem februarja 1901. — Većini častitih bralcev v Brdih je gotovo

dobro znana oseba, katero hoćemo samo nekoliko popisati.

Ista oseba je moškega spola, majhne, prigrbljene ter več krevljaste kot ravne postave. Navadno samo na eni nogi stoji, doćim drugo daleč proč na stran drži ter ima vedno cigareto v ustih. Ako si imenovano osebo prav ogledamo, je nemoremo smatrati za cellega moža, torej jo bodeimo imenovali v svojem dopisu za „moćicelja“.

Čeprav je to majhna, prigrbljena oseba, vendar mora vsaki priznati, kateri je imel bodisi kakoršnokoli opravilo s tem moćiceljnom, da isti ima hudobij v sebi za vsakega krepkega moža. Imenovani moćicelj ima jako lepo življenje, ker za delo mu ni mar, in ako se ga tudi poprime, mu skonča narobe. Glavno, s čemur se najrajši bavi, mu je voćanje pri ljudeh; on hodi od enega do drugega, voća, kaj se govori, draži jednega proti drugemu tako dolgo, da nastane prepir, potem je pa hitro pripravljen, da sestavi tožbo, in to brezplaćno. On se zadovolji s tem, da temu ali onemu samo kake nevsćčnosti provzroći. Ako je moćicelj s katerimkoli v kakem prićkanju, hitro pokliće skrivej kake svoje prijatelje, da jih postavi kot priće, ako bi nasproćniku kaka beseda utekla v prićkanju, za katero bi ga mogel tožiti. Najveća radost mu je, kadar kake tožbe sestavlja bodisi v katerikoli zadevi. Ako je kdo ponesrećen, bodisi na kakoršnokoli naćin, isto izve on prvi, potem leta okoli pravit vsakemu posebej ter nekako pomiluje ponesrećenega, a na obrazu mu lahko bereš nekako ginljivo radost, spoznaš ga hitro za velikega hinavca, kateri se veseli nesreće svojega bliźnjega.

Naš moćicelj je tudi izvrsten „resnicoljub“ in prekosi v govoru vsakega govornika. Ako pa hoćeš se z njim v resnih in važnih stvarih kaj pomeniti, to pa toliko razume, kakor osel na boben!

Z eno besedo: naš „moćicelj“ je pravi intrigant v vsaki zadevi.

Imenovani „moćicelj“ ima ženo in otroke, za katere se malo briga, doma je malokdaj, le v Gorici ga vidiš pogostoma. Domov prirogovili po noći ob vseh urah, in da moćicelj pri hladu prikreva domov, je to za njega jako praktićno, sicer bi utegnili alkoholnićni duhovi pri solnćnih žarkih kako eksplozijo provzroćiti, in ko pozno domov prikreva, poćne navadno rogoviliti po hiši tako, da večkrat mora vsa družina iz postelj vstati.

Većkrat se je prigodilo, da med takim rogovilenjem je bil njegov stari oće prisiljen, ga nekoliko nabiti, na kar je rogovilež hitro tekell k oroćnikom ter je hotel „starega“ pustiti aretirati, a oroćniki so se pijanemu rogoviležu samo smejali, ker oni poznajo njegovega oćeta, da je poštenjak.

Vsled tako izvrstnih lastnostij pravijo nekateri, da je ta moćicelj brez pameti, drugi pravijo, da je le sama hudobija, jaz pa sem mnenja, da je jedno in drugo.

Vidite, to sem Vam povedal, da morete uvideti, kaka so klerikalni junaki po naših Brdih! Potem se ne moreš ćuditi, da nad takimi ljudmi lahko gospodujejo klerikalci, kateri sami tudi išćejo le zdrazbe in svojega upliva. Vi pa, pravi in zavedni Brici, obrnite jim hrbet, da bodo taki „eksempeljni“ osamljeni!

niti; dam si napraviti njegov kip iz brona. Rudećbradec kar poći od radoćednosti, ko mu povem, da je kip izdelan po naravi. Pravi atletski so postali ćimdalje redkejši v Italiji in Grški; o vzhodu pa niti ne govorim. Germanci so sicer visoki, toda mišćice imajo pokrite z maščobo ter so bolj veliki nego krepki. Poizvej od Liga, ali je on samo izjema, ali pa se nahaja še več njemu podobnih ljudi v njegovi oćetnjavi? In kadar napoći čas, da boš ti ali jaz primoran, prirediti javne igre, pa bo tudi dobro vedeti, kje se dobć najkrepkejši ljudje.

Med tem pa, hvala bogovom, vshodnim in zahodnim, da si ušell živ iz takih rok. Živ pa si ostal gotovo le radi tega, ker si patrićij in sin slovećega ćloveka. Toda vse, kar si doživell, me zanima v najvećji meri; ono pokopališće, na katerem si bil med kristijani, oni sami in njihovo ravnanje s teboj, novi Ligijin beg in naposled ona tuga in nemir, ki veće iz tvojega kratkega pisma. Razjasni mi vse, ker mnogo rećij ne razumem; ali da ti povem resnico, rećem odkritosrećno, da ne razumem ni kristijanov, ni tebe, niti Ligije. In ne ćudi se, da te jaz, ki se ne brigam za nićesar na svetu, razun za samega sebe, poprašujem po vsem tem tako natanko. Mene zanima vse, kar se je pripetilo, ker sem vsemu temu jaz prvi prićetnik.

Piši mi urno, ker še zmerom ne vem, kdaj se bova videla. V glavi Rudećbradca se menjaćo sklepi, kakor spomladni vetrovi. Ker smo že v Beneventu, je izrekel željo, da hoće odpotovati na Grško ter ne vrniti se več v Rim. Tigellin mu prigovarja, naj se vrne vsaj za kratek ćes, kajti narod, koprneć po njegovi osebi (ćitaj: po zabavah in kruhu) bi se sicer utegnil vzburići. Radi tega še ne vem, kako bo.

Ako nadvlada Ahaja, utegne se še pripetiti, da odpotujemo celo v Egipt. Najljubše bi mi bilo, ko bi prišell k meni, ker bi tvojemu duševnemu stanju potovanje in zabave zelo koristile, toda utegnili bi se zgoditi, da bi nas ne našell več tukaj. Pomisli pa vsaj na to, ali bi mar ne bilo bolje, ko bi se odpoćil na svojih posestvih v Siciliji, nego da sediš v Rimu? Piši mi obširno o samem sebi. To pot ti ne želim nićesar drugega nego zdravja, ker pri Poluksu ne vem, ćesa ti imam želeći.

Vinicij, sprejevši to pismo, ni imell iz prva volje, odgovoriti nanj. Slutil je nekako, da odgovora ni treba, da odgovor nikomur ne vstreže, nićesar ne pojasni, nićesar ne razvokla. Bil je ves potrt in življenje se mu je zdelo sama nećimurnost. Zdelo se mu je, da ga Petronij nikdar ne bo mogell razumeti in da se je zgodilo nekaj takega, kar ju je oddaljilo drug od drugega. Ni mogell najti v sebi niti ravnotežja. Vrnivši se iz mećta, razprostirajoćega se na drugi strani Tibere v svojo sijajno „insulo“ (palaćo) na Karini, je bil še dovolj slab ter je prve dneve bil prav zadovoljen, da si je mogell poćiti v onem izobilju, ki ga je obkoljevalo. Toda ta zadovoljnost je bila zelo kratka. Kmalu je zaćutil, da mu je življenje povsem pusto, da vsega tega, ker ga je doslej zanimalo, bodisi ni več, ali pa vsaj ne v poprejšnji meri. Isto tako je tudi ćutil, kako so v njegovi duši popokale one strune, ki so ga doslej vezale z življenjem, novih pa ni bilo. Ko je pa pomisll, da bi mogell iti v Benevent in potem v Ahajo ter se zaglobiti v morje znorelih zabav, je zaćutil neko grenkost v svojem srcu.

Zakaj in ćemu mi je vse to? To je bilo prvo vprašanje, ki mu je prišlo v glavo. Isto tako si je sedaj prvić domisll, da bi ga odslej dolgoćasili Pe-

tronićevi razgovori, njegovo bistroumje, njegovo znamenito izraženje mislij in izbira primernih besed za vsako misel.

Na drugi strani ga je jela tudi dolgoćasiti samota. Vsi njegovi znanci so bili pri cesarju v Beneventu, torej je moral sedeti doma sam, z glavjo, polno mislij, s srcem, polnim obćutkov, katerih si ni mogell razloćiti. Bili so seveda trenutki, v katerih si je misll, da bi mogell vse bolje pojmiti in razumeti, ako bi imell nekoga, s komur bi se razgovoril. Radi tega je ćez nekoliko dni sklenil vendar-le odgovoriti Petroniju, dasi ni gotov, da mu tudi on odgovori. Pisal mu je naslednje:

„Ti želiš, naj ti pišem obširnejšo in rad ti izpolnim željo. Ni mi pa znano, ali bom sedaj dovolj razumljiv, ker še meni samemu marsikaj od tega ni jasno. Opisal sem ti svoje bivanje med kristijani in njihovo postopanje s sovražniki, h katerim so z vso pravico smeli pršćeti tudi mene in Kilona, kakor tudi to, kako so me oskrbovali in kako je znović izginila Ligija. Ne, dragi moj, oni mi niso prizanesli radi tega, ker sem sin slovećega moža. Taki obćiri nimajo pri njih veljave; saj so tudi odpustili Kilonu, dasi sem jim sam prigovarjal, naj ga pokopljejo na vrtu. To so ljudje, kakoršnih še doslej svet ni videll, to je nauk, kakoršnega še doslej nismo slišali. Ne morem ti reći drugega, nego to, da kdor jih hoće meriti z našo mero, ta se moćno vara. Pravim ti pa, ko bi bil ležell z zlomljeno roko v svoji hiši, ko bi mi bili stregli moji ljudje, da bi bil nemara doživell več ugodnostij, ne pa toliko nećne pozornosti, nego sem je doživell med njimi.“

On sam sicer dobro ući, da dvema gospodom ni mogoće vstrežati, a vendar je stregell o volitvah, letaje od koće do koće, od najslabšega, nić vedotećga volilca do boljšega ter hujskal pa blodil NB. brez daru jezika. Resno pa prav vestno rećemo, da celó v cerkvi se mu spodlaka, in sicer reklo bi se smelo z neusahljivim pomisljajem: hm ha hm ha... pri vsaki propovedi.

No, pa jećljanja še ni konec. Zakaj pa ne? Zato, ker je morda zamaknjen v račune sedmerih katastralnih obćin, koje je hotel slastno prevzeti v povikšanje „congrue“. Seveda za ogromno družino dvojcev treba dosti cvenka! — V gladkeji tek njegovega jezika torej bi se mu svetovalo služiti, edino le enemu gospodu; ta bi bila izvrstna „medezina“ proti jećljanju, ter opustiti besedićenje po cestah in priprostih hišah, kar se je tudi dne 1. t. m. pripetilo, in sicer, da je na vratih tobakarne kakor besen nad celo družino krićal, reksi med drugim: „To je smrtni greh, da edino le vi in ućitelj prebirata „Soćo“ pa „Primorca“: toda vedite, da ako zbolite, ne pridem vas spovedovat in tudi odveze ne dobite“. Ko mu je bilo pa od neke — ravno ker v tobakarno došle osebe — se več „Soćinih“ pa „Primorcevih“ listov predoećenih, jo je kar kot kaća v grm — pobrisal z besedami: „Z vami se pa ne pećam“. No, smrtell greh je vendarle odpusćell!

Iz Gorjanskega, zadnje dni februarja 1901. — Naš gosp. nunc je bil naznanil na prićnici, da naj se vpišejo v družbo sv. Mohorja. Šla sta dva moža v farovž, da se vpišeta. Ko zagleda prvega moža, ki je naprednjak, neusmiljena Anćika, zavpije nad njim: Tuma tuma! Ali naš moć se ne vstraši, marveć vpraša, ali je doma g. nunc. Ko izve, da je doma, potrkla in na povabilo vstopi ter povć, da je prinesell denar, da se vpiše v družbo sv. Mohorja. Ali glejte ga nunca! Zarohni nad moćem ter mu veli: Noste ga v Mavinje! Moć: Tje sem nesell že večkrat, ali sedaj ne ponesem.

Tudi drugemu moću se ni godilo nić boljše. Povedal je tudi ta, da je prinesell denar za družbo sv. Mohorja. Nunc pa mu odgovori: Ne vzamem, ker nimam nobenega dobićka pri tem. Zakaj vendar pa je naznanil na prićnici, da naj se vpišejo v družbo, ker bo zadnji ćas? Ali more biti res vsaki stvari dobićek poleg?

V nedeljo smo imeli mašo ob 6½, zjutraj. ćudno se je dozdevalo ljudem, da ni ćital

svetećga evangelića ter so se popraševali: ali ne more, ali nima ćasa, ali je tako vesel, ker so imeli gorjanski mladenci ples ali pa se je bal, da pride prekasno na Velikidol, da bo zupa premećka. — Na pustni torek je imell mašo z biljami po mrtvih. Prejšnji naši nunci pa so imeli na ta dan mašo za trdovratne grešnike. Sedanjí nunc pa pravi, da niso nas prav ućili. On, ki sam nam ne daje dobrih vzgledov, pa trdi vedno, da mi ne bomo videli nebeskećga kraljestva. Ali zakaj nam to pravi? Zato, ker ne velja nobena njegova! On bi rad, da bi mu mi nudili pality, s katero bi nas pretepal. Zato pa se mu je tudi strašno zamerill posebno en kos vasi, ga ne more več videti, ker v tem kraju vasi so skoraj sami naprednjaki.

Vedno zabavlja tudi ćasopisom, ali lani pa je le privlekel s seboj na prićnico „Soćo“, da je ćital iz nje. Ljudstvo je poslušallo verno, ko se je „opravićeval“ nunc, potem pa je začell misliti in misliti in slednjić je prišell do takećga sklepa: Ako stori še enkrat kaj takećga, ga pustimo samega v cerkvi. Tam je prostor za sveti evangelić ne pa za palityko, ako se pa hoće „prati“ pred nami, pa naj nas povabi na drugi kraj, kjer bi se zmenili prav pošteno! Tako je, prijatelji!

Iz Šebrellj. — Našega župnika-zupana teći še nekaj pri srcu, predno se preseli v Gorico. Rad bi videll, da bi se izvršile obćinske volitve do konca aprila, dasi jim poteće 3-letna doba še le koncem avgusta tega leta. On računa na našo nevednost in poniźnost, a se jako vara. Ćasi paševanja nad nami so minuli.

Župnik-zupan, zapomnite si dobro, da bi Vam ne šlo tako gladko z Vašim paševanjem nad nami, će bi tudi tu ostali. Će ne izda priložba na glavarstvo, pojdemo v Trst. — Naša nepotrebna posojilnica bo morala najbrže tudi likvidirati. — Da ne bo misllil svet, da smo Šebrellćani še vedno tako neumni, skuhamo velik kotell luga, da omijemo in obrijemo našega „kriźanega“ župana. Već napredno-mislećih.

Domaće in razne novice.

P. n. gg. pevce „Pevskega in glasbenega društva“ opozarjamo, da prićno jutri pevske vaje, in sicer v telovadnici „Goriskećga Sokola“. Prićetek ob 8. uri. P. n. gg. pevci so vabljeni, udelećiti se pevske vaje v polnem številu.

„Vstajenje“. — Roman v treh delih grofa Leva Tolstega. — V „Slovanski knjiźnici“ je izšell te dni V. zvezek tega slovećega romana, preloženega že v vse moderne jezike. — Izidejo še 3 zvezki; ves roman bo obsegell okoli 48 tiskanih pol ali 768 strani. Tako obširno delo dobć narocniki v hišo le za 1 gld. 20 kr., po knjiřarnah pa se bo prodajallo po 1 gld. 60 kr. Vsi prevodi v drugih jezikih so dražji. (N. pr. hrvaški okrajšani prevod stane 3 gld.) — Marsikateri nazori grofa Tolstega so res ćudni, kakor je moć sploh sam na sebi velika posebnost v ćloveški družbi, ali zopet nasteva celo kopo bridkih resnic.

„Slovanska knjiźnica“ ima pripravljelih krasnih prevodov raznih znamenitih slovanskih romanov in novel. Žal, da je slovensko obćinstvo prav nić ne podpira in da se najbrže ne bo mogla dalje vzdržati, dasi prekoraći prvo stotino snopićev. — Cena je ćeloletno le 1 gld. 80 kr.

(Dalje pride.)

Zakaj ga še ni? — Lep čas je že potekel, odkar je bil imenovan župnik Kokošar v Šebreljah župnik v farni cerkvi sv. Ignacija na Travniku, ali vedno ga še ni v Gorico. Ljudje povprašujejo začuden, kje tisti vzrok temu, ali v hudi zimi, v kateri seliti se, je jako neprilicno, ali kje drugje. Kje tisti pravi vzrok, povemo mi. Župnik Kokošar je ustanovil v Šebreljah malo kmetско posojilnico po tistem slovečem klerikalnem vzoru, ki živo spominja na kmetске oduhuje, ki ne znajo ne citati ne pisati, pa imajo vse polno denarja izposojenega, izposojila pa zaznamovana s posebnimi križi po starih koledarjih, prilikah ter po hišnih vratih, ki spominja pa tudi na tistega slovečega konsumarja v povesti „Izgubljeni Bog“. Prejemati denar, izposojevati ga, a ne zabeleževati vsega točno ali pa nič, je tisto, kar označuje naše klerikalne gospodarje po deželi. Pri takem gospodarstvu so računi v neredu, kar ni nič čudno, kajti kjer ni redno vedenih knjig in zabeležk, nastane tak nered, da se ga je mogoče znebiti le z veliko težavo po več letih, ali pa nikoli. Župnik Kokošar je zšel s svojo posojilnico v tak nered, da ne ve ne naprej ne nazaj. Računi so v neredu, bilance ni mogoče sestaviti, oditi pa bo treba. Zato pa sedaj dela in dela ter spravlja svojo posojilnico iz nereda v red, kolikor je sploh mogoče nered spremeniti v red pri takem gospodarstvu, in ko skonča, sprejme njegovo „zapuščino“ pod svoje okrilje cerkvarjske posojilnice in hranilnice. Ali bo to odgovarjalo interesom prizadetih, ostane vprašanje, gotovo pa je, da cerkvarjska posojilnica napravi s tem Kokošarju veliko uslugo, da se on oddahne in poreče: Hvala Bogu, dopolnjeno je! Še za tiste kronice mu ne bo žal, katere je moral plačati že parkrat kot globo, ker ni mogel oblastim predložiti nikdar nobene bilance.

Tako! Sedaj pa veste, zakaj ga še ni v Gorico. Kadar pride, bo to znamenje, da je „skienil“ končne račune ter izročil Cerkljanom posojilnico. — Tako je klerikalno gospodarstvo, take so posojilnice v rokah gg. nunccev, tako je delovanje politikujoče klerikalne duhovščine na gospodarskem polju, s katerim se vedno bahajo. Ubogi kmet, ki jim zaupa!

Opera v Gorici. — V goriskem gledališču je nastopila operna družba, ki je baje se precej dobra. Sicer pa marsikateri Slovenec že od nekdaj sem zaide v to gledališče, dasi nas gledališka uprava natelno prezira; noče se sprijazniti z mislijo, da umetnost je mednarodna, zato pa Slovenci precej preziramo vse, kar se godi za zidovi starega goriskega gledališča, kar umetnosti sami gotovo ni v splošno.

Prva opera je sloveča „Mignon“, čitamo o njej kaj laskave ocene v laskih listih, a nekateri Slovenci, ki so jo že slišali, so drgačnega mnenja.

Druga opera bo — „Fedora“, kateri je snov zajeta iz ruskega življenja. Predelana je v 3. dejanjih po drami V. Sardou-a iz peresa italijanskega libretista Artura Colautti; godba je od Umberta Giordano. — Prvo dejanje se godi v Petrogradu, drugo v Parizu, tretje v Švici in kaže kos zanimivega ruskega življenja iz novejšje dobe. — Morda bomo govorili o tej zanimivi prikazni v Gorici še kaj več, in ako bo predstava kolikaj vredna, jo priporočimo tudi svojim citateljem.

Ciganje. — Dne 26. pr. m. pod večer je prišlo kakih 13 ciganov k nekemu posestniku na Pečinah z zahtevo, da jih mora prenočiti. Posestnik je rekel, da nima prostora za toliko ljudi, a ciganje so postali še bolj nasilni. Ni bilo drugega, da so morali cigane pehati iz hiše. Na to so ciganje začeli groziti gospodarju, eden ga je celo prav krepko opazil s težko gorjajo po glavi tako, da mu je lubanjo prekril. Ko so na to drugi hišni prebivalci nastopili v obrambo gospodarja, je neki cigan že v malho segal po samokres. Se le po dolgem prepiru so zapustili hišo ciganje z grožnjo, da drugič se pridejo. Bas ti ciganje so prav isti dan gori nekje na Bukovem nekemu vkradli 26 kron. Lopovi so zdaj že pod ključem.

Jour-fixe kolesarskega društva „Gorica“. ki se je vršil proslo soboto pri „Treh Kronah“ ni bil tako animiran, kot poprejšnji, ker naznanjeni umetniki radi bolezniki nekaterih niso mogli nastopiti. Sedaj pa je zopet vse zdravo in tako danes ponovno javimo, da bode jour-fixe, kateri priredi društvo to soboto, posebno zanimiv. Produciral se bode, kakor smo že naznanili, slavnoznan brzošlikar Miško Pinzel, fotografska trvdka „a la minute“ John Jerkis-son & Comp iz Čikage pa privleče isti večer k „Trem kronam“ cel svoj atelier ter bo fotografiral vsakogar za par grošev s pomočjo magnezijne luči. Za izborni pogojeno fotografijo garantira trvdka v toliko, da dá vsakemu, kdor bi ne bil zadet čisto natanko, denar nazaj! Na svidenje torej v soboto pri „Treh kronah“. Zatek ob 8. uri. Gostje dobro došli.

Nesreča. — Včeraj popoldne okoli 3. ure so sli 3 dijaki na sprehod proti Soci. Ko dospejo do konjedera, zaslisijo od daleč pod seboj kakor v prepadu stok in jok. Radovedni, odkod prihaja ta glas, stopijo na rob brega, kar zagledajo kakih 15 metrov pod seboj v globčini nekega dečka v krvi. Stečejo mu po stezi naproti in po dolgem trudu, ker so morali rezati grmovje in trnje,

pridejo do njega, ga dvignejo in odneso k vodi, kjer ga operejo ter pregledajo. Bil je neki dijak drugega gimn. razreda, Pitamic po imenu. Eden dijakov steče do Korna po izvožek, druga dva s pomočjo treh drugih gospodarjev pa prenese ponesrečenca na vrh, odkoder ga prepeljejo domov. Poškodovan je najbolj na glavi in na rokah, ali ne baš nevarno. Stal je na skali ob bregu, skala se je odtrgala in z njo je zletel tudi deček navzdol. Pazite torej ob takih nevarnih krajih, ne hodite preblizu na kraje robov!

O Jerum, Jerum . . . — Poročila o zborovanjih katoliškega društva slovenskih učiteljev na Primorskem se raztezajo po „Gorici“ vedno bolj in bolj. Čtivo in petje zanimivo, predseduje in sploh duša tega društva ter angel varuh prisotnih g.čen je Jožef dr. Pavlica, kateri si spoga na teh zborovanjih med drugimi tudi take vsklike: „Edina tolažba je učitelju Bog in nada v plačilo onstran groba.“ Kaj iščete torej, vi učitelji, na tem svetu? Zahteve do Va: so velike, nagrada picla — ali plačani boste onstran groba. Tako nado Vam daje dr. Pavlica. Pustite ta svet, ker je ustvarjen le za nuncce, kiso za vsak brez misli izgovorjen očenašek plačani mastno, Vas čaka plačilo onstran groba in krščanski socializem je rešilec vseh težav za ubogega učitelja-trpina, ker isti mu kaže za n pol-njenim v m p o m plačilo onstran groba. . . O jerum, miserere nobis, Domine (pa tudi ta mora biti dobro plačan —)

Slovenska trobojnica in deželni šolski svet. — Razni listi so prinesli poročila, da deželni šolski svet goriski (F) je odklonil prošnjo učiteljev, naj se nabavijo za vse šole belo-modro-rude trobojnice. — Sivar je tako resna, da zahteva v javnosti večjega pojasnila. Spregovorimo prihodnje.

Vspeli naših klerikalnih poslancev. — „Gorenjec“, političen in gospodarski list, ki izhaja v Kranju, piše pod takim zaglavjem med drugim:

Ti poslanci ne morejo drugače nastopati, kakor hoče glavno vodstvo avstrijske klerikalne stranke. Ti naši klerikalni poslanci so le sredstvo v rokah tega vodstva v dosego namenov vse katoliške duhovščine, ki teži po nadvladi v državnih vladah in v drugem življenju. Pametnejši svet se zoperstavlja tej vlad. Hudi boji nastanejo, v katerih se duhovniška stranka ne more brigati za jok in stok take majhne narodnosti, kakor je slovenska. Ker so nemški klerikalci merodajni, je naravno, da se ti ne bodo protivili, če Nemec za svoj narod pridobi več zemlje in več postora. Zaradi Celja se ne bodo skregali z drugimi Nemci. Vsled tega je tudi kranjsko klerikalno vodstvo Celje in menda vso slovensko Slajarsko že naprej označilo kot tujo zemljo. Nemški klerikalci tolažijo naše klerikalne poslance s tem, da pride dan plačila tudi za Slovence in to tedaj, ko dobijo tisti vso vladno moč v svoje roke. Tedaj se bosta cedila po Slovenskem le med in mleko. Slov. poslanci iz Slajarske (Ne vsi! Ur.) se tudi zadovoljijo s to politiko. Ti so le po kmetih voljeni in te kmete ima farovž v svoji oblasti. Tako ima potem vlada popolnoma proste roke pri namestitanju uradništva v slovenskih deželah. In posledica je, da jedo Nemci dober kruh uradništva v naših deželah. Ni lahko misliti, da dobi katoliška duhovščina vso vlado v Avstriji v svoje roke. Med Nemci so začeli že razbijati tirolski kmetje. Čehi sploh ne pošljejo več kakor dva klerikalca iz ljudskih strank v državni zbor. Med Poljaki vstajajo tudi demokratične, t. j. protiklerikalne stranke. Na Slovenskem bodo sicer duhovniki zmagovali še daleč, dokler se ne obrabi agitacija s križanim Jezusom. V večini Cislitanije se odpor proti klerikalstvu zopet ojači in z osrečevanjem Slovencev po katoliškem farovžu je še dolga pot. Med tem časom zasedejo Nemci ali Lah kot uradniki najboljše mesta v slovenski domovini. Lep pogled v bodočnost je to za narod, ki s tolikimi žrtvami spravlja naprej svojo naukom namenjeno mladež.

Slovenski klerikalizem, katerega ne moremo primerjati z domoljubnim delovanjem kranjske duhovščine v polpreteklem času, ni vreden piskavega oreha. V prejšnjih stoletjih je pomagal katoliški duhovnik Nemcem in Lahom usesti se v slovenskih deželah in zdaj mirno gleda, ko jemlje sedanje tuje uradništvo domačinom boljše kose kruha. Se ravnateljskega mesta na celjski gimnaziji ali predsedniškega pri okrožnem sodišču ravnatam niso mogli izvojevati. To je hudo! Na Dunaju bi morali biti glavno delo slovenskih poslancev to, da strogo pazijo na namestitanja uradništva in da izberajo ali izsilijo kak denar v povzdigo našega gospodarstva. Visoka politika in ta vera med temi poslanci! Narod bo skoro moral reči: Bog me obvaruj pred mojimi prijatelji!

„Deseti brat“. — Danes teden je bila v slovenskem gledališču v Ljubljani premijera, v soboto pa repriza narodne igre „Deseti brat“, katero je dramatisoval po znanem Jurčičevem romanu g. Fran Govékar. Igra je vsela dobro, posamezne hibe pa odpravijo, tako da se igra polagoma opili in napravi iz nje prava narodna igra ki, bo stalno dicila slovenski oder. Pevske točke je priredil znani naš glasbenik g. Lav. Pahor. Gosp. Govékarju čestitamo!

Posvetovanje tajnikov trgovskih in obrtnih zbornic se bo vršilo te dni na

Dunaju. Udeležo se tega posvetovanja tajniki vseh zbornic, izvzemši rovinjsko in dalmatinsko. Med drugim bo na dnevnem redu tudi poročilo o številu obrtnij in trgovin po večjih mestih.

Dober kočijaž dobi takoj ugodno službo. Kje, pové naše upravnistvo.

Razgled po svetu.

Državni zbor. (5. marca). — Začetkom seje je prezident Vetter odklonil interpelacijo dra. Plackea v zadevi predsedstvene pisarne višjega sodišča v Pragi ter jo je hotel pisarniskemu ravnatelju odstopiti v cenzuriranje. Nekaj podobnega se je zgodilo v soboto nekemu slovenskemu poslancu. K temu le prišel neki pisar in mu naznanil, da pride njegova interpelacija v tajno sejo, ako ne črta iz nje protijustičnemu ministru naperjenih odstavkov. Čehi so odločno protestovali proti predsednikovi izjavi, na kar se je Vetter udal in je pustil Plackevo interpelacijo prečitati. Brzod se je pritožil radi uradniškega gospodarstva v parlamentu, potem je dobil besedo češki agrarec Zadvorka, ki je govoril ¼ ure. Podpredsednik Prade ga je opominjal, naj konča, na kar mu je Zadvorka rekel: Pokličem vas k redu. Prade mu je vsled tega vzel besedo. Komaj se je to zgodilo, je Fressl skotil k predsedniški tribuni, planil proti Pradeju in mu iztrgal neke papirje iz rok. V tem hipu so priskočili Nemci, ki so Fressla prijeli za vrat, mu dali tri zausnice, ga obreali in vrgli ob tla. Čehi se niso ganili, ker so bili Fresslu že prej povedali, da ne sme računati na njihovo pomoč, ako stori kako neumnost. Predsednik Vetter je bil primoran pretrgati sejo. Ko se je seja zopet začela, je Vetter poklical Fressla k redu in dal besedo Hotici kot prvemu govorniku o rekrutnem zakonu. Toda Hotica ni mogel govoriti, ker se je bil Fressl začel prepirati s Čehi. Fressl je Čeha zmerjal, ker so mirno gledali, kako so ga Nemci tepli, Čehi so mu odgovarjali, da jih je sram takih rojakov kakor je Fressl, in da dela Fressl češkemu narodu sramoto.

Mladoteh Udržal se je pritoževal, da se v zbornici ne nikoli ni izvrševala pravica proti slovanskim narodom, ne izvzemši Poljakov. Ker niso bile težnje češkega naroda še nikoli upoštevane, zaključil je Udržal, glasoval bo madočeška stranka proti zakonskemu načrtu o novincih.

Poslanec Biankini je kritiziral najnovejšo nespretno poskuse pričetka kolonialne politike in je priporočal, naj bi najprej začeli kolonizirati Dalmacijo s tem, da bi jo z železnici spojili z notranjimi deželami monarhije. S Hrvti v Istri, Dalmaciji, Bosni in Hercegovini postopa se huje nego s sužnji. Dalmacija se je v nasprotju z državnim pravom in kljub vsem slovenskim obljubam nezakonito ločila od matere zemlje. Radi vseh navedenih razlogov bo glasoval njegov klub proti vladni predlogi o kontingentu novincev.

Zakonski načrt o kontingentu novincev so na to na podlagi opravičnika izročili vojnemu odseku.

Včeraj je prišla na dnevni red predloga o zganjarini, katere je bila predložena v zadnjem zasedanju dež. zborom. Klofač je razgrajal nad Mladotehi. Seja je zopet danes.

Spincič proti Italijanom. — Pri razgovoru o vladni predlogi glede vojskih novincev se je oglašil Malfatti v imenu italijanskega kluba. Povdarjal je gledé na primorske dežele stare reči, ki so vedno neopravičene, kajti trdil je celo, da se slovanijo pri nas uradi, cerkve in sodnije, zadrle se je tudi v hrvaški gimnazij v Pazinu itd. Odgovoril mu je takoj poslanec Spincič. Rekel je, ako se čuje Malfattija, bi se moglo misliti, da so Italijani v Primorju res v stran potisnjeni. Baron Malfatti je govoril o ljudskih solah na tak način, da bi se moglo misliti, da Italijani nimajo v Primorju nobene ljudske sole. (Protest od strani Italijanov.) Deželni odbor in deželni šolski svet istrski vzdržujeta z denarjem deželnega šolskega zaloga privatni italijanski gimnazij v Pazinu.

Bennati: Pa kaj? Ta gimnazij vzdržujemo s svojimi denarji.

Spincič: V Trstu ni niti jedne slovenske sole (Italijani: Tudi ni potreba), čeprav jo Slovenci zahtevajo že 15 let, in v Istri je na tisoče otrok hrvaške in slovenske narodnosti, ki nimajo ljudskih sol. (Italijani protestirajo in se zadirajo v govornika.)

Malfatti: Prosim, popravite kaj tistega, kar sem rekel jaz.

Spincič: Vi ste rekli, da hrvaški gimnazij v Pazinu nima pravice do obstanka, in vendar ima dva razreda, ki štejeta skupaj 139 učencev. (Hrvatje in Slovenci pritrujejo.)

Bennati: Učenci, ki ne znajo niti citati.

Spincič: V italijanski gimnazij so bili sprejeti tisti učenci, ki na hrvaškem gimnaziju ne morejo napredovati. (Italijani protestujejo glasno.)

Bennati: Citajte poročilo c. kr. solskega nadzornika. Kar pravite Vi, je lažnjivo.

Spincič: Vi ste lažnjivec!

Bennati: Nikdar nisem lagal v svojem življenju. Vi — ponavljam, ki govorite lažnjive reči, ste lažnjivec!

Spincič: Gospod, ki me vedno moti, je oni, ki je rekel, da mora iti na Dunaj ali živ ali mrtve. Njegova izvolitev se je iz-

vršila z vsemi mogočimi nezakonitostmi (Italijani protestirajo.) Predloženi vtoki pokažejo, kako je prišel on in poslanec zapadnih kmetških občin v parlament. (Hrvatje in Slovenci so ploskali, Italijani protestovali.)

O namenih vlade. — „Grazer Tagblatt“ je dobil z Dunaja brzovjavo, ki se glasi: Iz posebnega vira se more javiti, da „so“ že pri kraju s pripravami za slučaj, ako bi parlament ne hotel delati. Nova ustava je že izdelana. Ustvari se izvoljen „državni svet“ ter se državni zbor omeji le na 200 članov. Ta zbornica bi imela le nalogo predloge državnega sveta sprejemati ali odklanjati. Torej tribunal! S tem bi bila parlamentarna svoboda do skrajnosti omejena. Seveda bi morala vlada prej sedanjí parlament razpustiti ter upeljati začasno absolutizem. — Koliko je na vesti „Grazer Tagblatta“ resnice, ne vemo. Ali verjetno je, da so najvišji krogi spoznali, da so je naš parlament preživel, in da ga ne reši nič več.

Poslanec predsednika Združenih držav ameriških. — Povodom svojega uradnega nastopa opozarja Mac Kinley v svoji poslanici najprej na potrebo, da se vnanja tržišča se bolj izkoriščajo po razsežnejših kupcijskih vezeh ter se javlja za sklepanje recipročnih pogodb v liberalnem smislu. Njegova največa želja je, da bi se bodoči spori Amerike z drugimi vlastni poravnali po mirovnem sodišču in brez strahot vojne. Izid vojne s Španko — pravi poslanica dalje — je naložil Ameriki obveze in ne bi bilo pošteno, ako bi so hoteli odtežati tem obvezam. Potem označa Kinley kakor obstrukcionista vsakega pesimista, ki bi hotel spodkopovati zaupanje v sposobnost ameriškanskega ljudstva za rešenje nalog, ki mu pripadajo. Narod dokaže, da je sposoben za upravo vsake nove države, ki bi mu pripadla po okolnostih. V kolikor je bila Amerika udeležena na dogodkih v Kitaju, je bilo v soglasju z duhom Amerike. Glede Kube izjavlja poslanica, da treba tam po ustavi zasnovati vlado, ki bo v stanu voditi dolžnosti samostojnega naroda.

Oslobojenje Kube ni popolno, dokler slobodna Kuba ne postane resnica. Glede Filipin izjavlja predsednik, da se dovoli samostojna vlada, cim bodo prebivalci zdreli za to. Nekaj da se je že zgodilo v tem pogledu.

Velika večina prebivalcev pripoznavajo ameriškano nadvladje in teh ne zapusti vlada. Zjedinjene države ne prepuste osode milijonov lojalnih nekoliko tisočem nelojalnih.

Italijanska v Dalmaciji. — Dr. Ferri, c. kr. sodni pristav v Vrgorcu v Dalmaciji, se je predrznil, da je v civilnih in kazenskih stvareh do drugih okrajnih sodišč in do okrožnega sodišča v Splitu rabil hrvaški jezik in ne italijansko, kakor drugi sodniki. Predsedstvo okrožnega sodišča in deželno višje sodišče sta ga prijeli in opomnili, da mora pisati italijansko. Pritožil se je na pravno ministerstvo in na najvišje sodišče, ki sta ga zavrnili, in bil je tudi disciplinarno premeščen kot kazen za hrvaško uradovanje. Ta zadeva je pa prišla slednjč pred disciplinarni senat c. kr. vrhovnega sodišča na Dunaju, ki je potrdil kazen Ferrijevo. V tej razsodbi pravi senat, da je „notranji jezik“ dalmatinskih sodišč italijanski, „če ne temeljem pozitivnega zakona, pa temeljem izročila in dolgoletne navade“, in da „skoro ni dvoma, da spada tudi občevalni jezik posameznih sodišč v področje notranje službe.“ S tem je hrvaščina skoro izključena iz sodišč, in samo se v občevanju s strankami se je more posluževati sodnik.

Na Španskem so preprečili klerikalci izvolitev liberalnega ministerstva. Staro ministerstvo je bilo primorano vsled demonstracij, ki so kazale naravnost na revolucijo, odstopiti. Sedanje ministerstvo Villaverde je konservativno, išče pa že pomoči liberalne stranke v parlamentu.

V angleški zbornici so bili 5. t. m. burni prizori. Ednajst nacionalistov ni hotelo glasovati o predlogu za kredit 17 mil. funt. sterl. Drugi poslanci so sklenili protivnike izključiti iz seje, in res so jih s pomočjo policije vrgli iz zbornice, potem pa so sprejeli predlog.

Koliko ljudi je na svetu? — Pri bližnji računi kažejo, da je na svetu okoli 1.566.000.000 ljudi, in sicer v Evropi 380 milijonov, v Aziji 860 milijonov, v Afriki 180 milijonov, v Ameriki 140 milijonov in v Avstraliji 6 milijonov oseb.

Italijansko delniško društvo v Avstriji. — „Wr. Zeitg.“ javlja: Ministerski predsednik kakor voditelj ministerstva za notranje stvari je italijansko delniško društvo „Società Veneziana di elettro-chimica“ v Benetkah pripustil k obrtnemu izvrševanju po statutih družbe dopustnih kupcij v kraljestvih in deželah, zastopanih v državnem zboru. Društvo bo imelo zalogo in zastopstvo v Trstu.

V južni Afriki. — Iz Kapstadta poročajo, da se množi slučajih kuge, toliko med domačini kakor med tujci. — Buri so zasedli Poarston, malo mestece, kakih 40 milj oddaljeno od Ovadoka. Skupne izgube Angležev v mesecu februarju so: 95 častnikov in 2275 mož (ušeti invalidi, poslani dcnu). Od začetka vojne je padlo na angleski strani: 664 častnikov, 13.137 mož.

Stara pestunja.

Poljski spisal M. Balucki.

(Dalje.)

Čez jedno uro sta v stanovanju učitelja godbe sedela Hipolit in Ljucinka pri glasovirju. Napevi ležé odprti pred njima, toda ona ne igra; pozabila sta v tej minuti na godbo, na ves svet. Ona sedita, držeča drug drugega za roke, on plašen in žalosten, smatraje sebe za nevrednega te velike sreče, ki ga je tako nepričakovano doletela, ona pa razburjena, smehljačica, ozaljšana z občutki ljubezni, ter se pogovarjata o svoji prihodnosti, in stara Kasijsa, brišča kročnike v temni kuhinji, ju blaženo gleda ter v razburjenosti večkrat namesto kročnikov si otira z obrisačo solze.

Svatba vendar še ni bila tako kmalu. Razsodna kakor zmiraj je spoznala Ljucinka za potrebno, naj bi Hipolit začel poprej svojo prakso, sama pa se je trudila, pomnožiti z učenjem svoje imetje, da bi ga bilo dovolj za prve potrebe. Še le čez mesec, v začetku počitnic, imela bi se vršiti svatba.

Tudi jaz sem bil povabljen na to slavnost in v določeni uri t. j. ob sedmih zvečer sem dospel v nevestino stanovanje. V prednji sobi, v katero so skozi omreženo okno vhajali zlati žarki zahajajočega solca, sem zagledal starko, ki je vlekla za seboj velik koš ter sipala iz njega cvetice po podu, in ne bi bil spoznal Kasijske, ko bi me ne bila pozdravila s svojim navadnim »moj najnižji poklon.«

Saj tudi oblečena ni bila tako, kakor sem jo videl drugokrat; ni imela svoje kratke jopice, marveč obleko iz svile, katero je dobila v dar po Ljucinkini materi. Na glavi je imelo veliko tulovo čepico z zelenimi trakovi, nalašč naročeno za to slavnost.

Stara pestunja je naprosila svojo gosposkično, naj vse cvetice kupi za njene novce, ker je strastno želela, posuti vso pot k cerkvi s cveticami. Grabila jih je polne pesti ter razsipavala jih po podu, po stopnicah, do najnižjega tlaka. Otroci v prvem nadstropju so se ji smejali, prijemali jo za obleko, ali pobirali so najlepše cvetke in zbežali ž njimi. Toda starka je z dobrodušnim nasmehom prenesla to draženje; danes se ni mogla razsrditi na nikogar. Jaz sem postal nekaj časa, radovaje se starkinega veselja, katero je izražala z vsako besedo, z vsakim pogledom. Ko se je že s praznim košem zopet vrnila, sem jo prijateljski potrkal po rami ter vprašal:

»Kaj, Kasijsa! Vi ste srečni danes?«

»O, težko mi je povedati kakó!«

In starka se je razsolzila kakor otrok. Nisem je oviral, ker sem čutil, kako jo oblažujejo te solze. Revica si je pomazala vse lice, otrajaje oči sedaj s pestjo, sedaj z rokavom, in paradni čepec ji je zlezal popolnoma na stran. Bila je srečna, a med tem je njena postava namesto smeja, zbudila v meni solze. In nemara bi bil celó sam začel jokati, ko bi se starka ne bila, zbravši se, obrnila k meni.

»A vi še nimate kitice! Pojdite no v sobo, tam že vsi gostje čakajo« in urno si obrisavši oči je zdirjala kvišku, da bi mi, kakor je dejala, izbrala najlepšo kitico.

V obednici, v katero je zahajajoče solnce prodiralo skozi goste listje fukcij in pelagonij, se je zbrala že dokaj številna družba. Priletne gospé v svilnatih oblekah in v ovovih so se porazsedle po naslonjačih in stoli; mlada dekleta, večinoma nevestine učenke, v modri in rudeči obleki, so se zbrale pri oknu, šepetaje in ogledovaje kavalirje, ki so si natikali rokavice, popravljali si ovratnike, ščipaje radi večje važnosti brkice ter se sprehajali iz jednega kôta v drugi, ali ogledovali stare podobe na stenah.

(Dalje pride.)

100 do 300 gld. mesečno

lahko zaslužijo osebe vseh stanov in v vseh krajih s prodajo zakonito dovoljenih drž. papirjev in srečk, a da ni potrebna glavica in ni nikakoli nevarnost. — Ponudbe pod Ludwig Österreich, VIII Deutsche gasse 8 Budapest.

Žrebanje nepreklicno
23. marca 1901.

Mala oznanila.

Konjski hlapec dobi takoj dobro službo. Oglasi naj se pri upravnisti, kjer dobi pojasnila in naslov.

Dobra kuharica dobi takoj službo v lepem trgu. Ponudbe na upravnisti.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno **prodajalnico jestvin.**

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovca v Semeniški ulici št. 1

v lastni hiši, kjer je »Trgovska obrtna zadruga«

Anton Obidič,

čevljar

v Semeniški ulici št. 4

v Gorici

priporočata se

za raznovrstna naročila po meri

za gospe in gospode.

Naročila se izvršuje hitro.

Dunajski zobni atelje

v Gorici, Raštelj št. 21, II. nadstropje.

Vlagajo se naravnim potom, pri jedi popolnoma rabljivi **umetni zobovi**, brez nikakih bolečin ter brez odstranjenja zobnih korenin.

Zobovje na zračni tlak (Specijaliteta).

Popravljanje in prenavljanje obrabljene zobovja.

Naročila izgotavlja dobro, hitro in v ceno.

Govorne ure:

od 9. ure dopoldne do 5. popoldne.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nürnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetinje. — Rožni venc. — Mašne knjižice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi. 2 35—8

Dobre ure in po ceni!

s 3-letnim pismenim jamstvom razpošilja na zasebnike

Hanns Konrad,

tovarna ur ter izvoz zlatine Most (Česko).

Dobra ura Rem. iz niklja fl. 3 75; srebrna ura Rem. fl. 5 80; srebrna verižica fl. 1 20; budilnik iz niklja fl. 1 95.

Tvrda je odlikovana s e. k. orlom; ima zlate in srebrne svetinje iz razstav ter lisce priznanih pisem. — Ilustrovan cenik zastoj!

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar v Gorici na Kornu št. 3.

Priporočata vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporočata se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Riccardo Brass

Gorica

zaloga vin in špirita na debelo.

Ulica Vetturini št. 11.

Domača, istrska in dalmatinska vina ter žganja prve vrste po nizkih cenah.

Veliko zalogo

šivalnih strojev, dvokoles in slamoreznic raznih sistemov prve angleške tovarne »Helfal«

SAUNIG & DEKLEVA V GORICI

ulica Muncipio št. 1

mehanična delavnica v Nunski ulici št. 16

kjer je bila prej prodajalnica.

V zalogi imamo nad 100 šivalnih strojev vsake vrste na razpolago, kakor za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje, tudi za umetno vezenje (Stickers).

Cene so v gotovini od 80 gld. naprej.

Z nami je vsaka konkurenca nemogoča!

Se toplo, priporočamo z odličnim spoštovanjem udani

SAUNIG & DEKLEVA.

„Krojaška zadruga“

vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici.

Gosposka ulica št. 7.

Velika zaloga manufakturnega blaga.

Priporočata cenj. odjemalcem svoje v obširni izbiri dospelo novo sveže blagó za jesensko in zimsko dobo, za ženske in moške; vsakovrstna sukna, kot: Loden, Cheviot, Kamgarn i. dr.

Krasna izbira volnenin, forštajnov (porhet), »Lawn Tennis« i. dr. za ženske obleke.

Priporočata izborna perilo, bombažasto in evirnasto, katero prejema iz prvih sležkih tovarn; med temi ima tudi preproge, namizne prte, zavese, žepne rute, bombažaste in evirnaste, blago za blazine, plahte, kovtre, žamet in pliš v vseh barvah; prtenino, ogrinalke itd. Lepo perilo za moške in sicer: srajce, ovratnike, zapestnice, prsnike, ovratnice, nogovice, Jäger-srajce, za hribolazce itd. itd.

Vse po najnižjih in zadnjih cenah brez pogajanja.

Na željo se pošlje tudi uzorce, poštnine proste.

Prva slovenska trgovina z železjem v Gorici

Konjedic & Zajec

(prej G. Darbo)

pred nadškofijo št. 5. Podružnica konec Raštelja št. 2.

Zaloge v ulici Morelli št. 12, v Gosposki ulici št. 7. v posojilnični hiši.

Priporočata po najnižjih cenah svojo bogato zalogo najboljšega štajerskega železa, železne, cinkaste, pocinjene in medene ploščevine, orodja za razne obrti in pohišnega, štedilna ognjišča, peči, cavi in predpečnike, nagrobne križe.

Vsakovrstne okove za pohištvo in stavbo. Prevzemata vse naročbe za vsakovrstne stavbe in druga podjetja.

Glavna zaloga za Gorico in okolice izdelkov c. kr. privilegovanih livarn.

Pripoznano najboljših patentovanih kotlov gosp. Nussbaum-a v Ajdovščini po tovarniških cenah.

Edina zaloga

najboljšega koroškega Acalon in Brescian-jekla.

Zaloga Portland in Roman-Cementa, kmetijskih strojev iz prvih tovarn. Kupujeta staro železje in kovine po najvišji dnevni ceni.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi

sklepa

zavarovanja na smrt in na doživetje, doto otrokom, pokojnine in različna zavarovanja.

25-letni mož zagotovi proti četrtletni zavarovalnini K 6 42 zaostalim svojim K 1000.—, plačilno takoj po njegovi smrti ali pri doživetju 60. leta. Po polletnem plačovanju zmanjšuje se zavarovalnina za dividendo.

Najugodnejši pogoji. — Ves dobiček pripada članom.

V poslednjih letih je bilo izplačano 10 odstotkov zavarovalnine.

Izplačana dividenda	K 716.541-28
Reserve in fondi	K 20.579.494-88
Dosedanja izplačila	K 62.922.942-86

Pojasnila in tarife rado voljno pošilja

generalno ravnateljstvo banke „SLAVIJE“ v Pragi

na Havličkovem trgu,

kakor tudi nje generalni zastop v Ljubljani.

Srečke invalidne loterije

à 1 krono

priporočajo: G. Gentili, V. A. Jona, Michelstädter & Comp. in A. Pincherle v Gorici.

Glavni dobitok
60.000 kron
v gotovini z 20% odbitkom.